

Høgni Hoydal á altjóða arbeiðaradegnum:

Søgan má ikki endurtaka seg

– Vit hoyra populismuna grógva allastaðni. Nú skulu vit gera tað gott aftur, sum vit tóku frá tykkum undir kreppuni. Tá yvirskot er í kassanum, gjara vit út, og tá tað so gongur galið aftur? Ja, tíverri tit. So mugu tit aftur vísa samfelagssinni og lata tykkum skerja, segði Høgni Hoydal sjálvspeiskliga í síni 1. maidagsrøðu í Havn

HÖGNI MOHR

Landsstýrismaðurin í sjálvsstýrismálum bjóðaði bragdliga framtíðini av í røðuni 1. maí. Beinagrindina til heildarboðskap sín tók Høgni úr munnum á einum teirra, ið stóð fremst í stríði verkamanna í farnu öld, tá hesin sipaði til stríðið fyrri rættvíst, og segði, at allar søguligar stórhendingar hava fýnd til at endurtaka seg. Fyrru ferð sum sorgarleikur. Seinnu ferð sum kenslusamur skemtaleikur.

Røðan hjá Høgna Hoydal var ongin klisje; ongin treytaleysur verkamannafagnadur.

Kenslusamur skemtaleikur ganga aftur

Høgni Hoydal nevndi at byrja við mongu blóðbadini, ið spruttu úr harðliga stættastriðunum.

– Sorgarleikimur vóru óteljandi, segði hann og nevndi m.a. uppreisturin í sambandi við kommunustovningina í Paris í 1871, ið varð niðurburður, og kollveltingarnar í Týsklandi og Russlandi fyrst í 20. öld.

– Í Føroyum hava vit eisini havt harðlig, men tibetur minni blóðug stríð. Arbeiðaravferðir í Tvøroyri og í Havn. Klaksvíksstríðið, fiskimannaværfellið í fimtiárunum, og útróðrarverkfallið í sjeytiárunum, nevndi landsstýrismaðurin,

og segði at somu hendingar í mongum forðum hava gingið aftur sum kenslusamur skemtaleikur.

– Tá arbeiðara- og verkamannafeløg fóru at stríðast innanhýsis. Tá fakfeløg gjordust valdsskipanir, har valdið gjordist eitt endamál í sjálvum sær. Tá fakfelagsleiðslur kastaðu saman við peningavaldinum til tess at fáa vald. Tá politiski parturin av verkamannsrørsluni gjordist ein nýggjur mótpartur, hóast hann segði seg umboða smámannin og verkakonuna, og fekk stuðul frá fjøldini, segði Høgni Hoydal, og legði afturat – óiva fyrri at fullgiggja ringrásina – at somu skemtaleikur sum kunnugt ofta elva til nýggjar sorgarleikur.

– Vit kenna søguna um ráfiskagrunnin, pensiónsskipanirnar o.s.fr., og vit kenna kreppuna í Føroyum...

Verkafjöldin valdmikil

Ídnaðarkollveltingina, ið tók seg upp í Onglandi fyrri 250 árum síðan, segði Høgni bygja á órættvíst, ið hevði við sær, at virðini ikki komu aftur í hendur teirra, ið skaptu tey.

– Ídnaðarkollveltingin í Evropa savnaði fólk saman í stórum og skitnum býum, og brúkti øll ognarleys – børn sum vaks – sum arbeiðsmegi undir ræðuligum arbeiðs- og bústaðarviður-

skiftum, segði søgufróði landsstýrismaðurin, men nevndi síðan størstu orsökina til stóru framstíðini, ið eru hend undanfarnu öldirnar báðar:

– Øll sosial framstíð í heimssøguni eru hend, tí fólk – ein fjöld – hevur skipað seg í felag, sett sær mál og hevur stríðst fyrri sínum rætti, segði hann og útnevndi arbeiðara- og verkamannarørsluna til størstu politisku megina í heimssøguni.

– Men sanniliga endurtóku sorgarleikimur seg. Tá arbeiðarafjöldin stuðlaði nasistunum í Týsklandi og aðrastaðir við. Tá sonevndu arbeiðarastatimur eystanfyrri gjordust skipanir fyrri menniskjakúging og náttúruútpining. Og tá fakfeløg og politisku flokkar arbeiðararørslunnar sjálfir bjargaðu teirri skipan, ið teir upprunaliga stríddust ímóti, segði Høgni.

Evropeiska skrivstovuvaldið

Til tess at prógva, at stríðið hjá verkamannsrørsluni helst er eitt ævigt stríð, leyp Høgni Hoydal fram í okkara torgreidda samfelag. Hann helt, at tann einfalda myndin av arbeiðarum og kapitalistum ikki er so einföld longur, og til tess at gera hesa framseting sína greiðari, gjordi hann eitt rend niður í ógreidda skrivstovu-

Kotaklæddi landsstýrismaðurin tók kvøkratak um kreppuna herheima

veldið í ES.

– Bøndur og fiskimenn ganga kravgongur í Bruxelles fyrri at varðveita ein studning úr teimum stóru kassunum. Hesir kassar liggja djúpt inni í einum vitleysum skrivstovuvaldi, har bert lummalyktirnar hjá lobbystunum lýsa í myrkrunum. Fiskimannafeløgini í ES taka undir við eini skipan, har góður fiskur úr okkara gávumilda havi verður undirdiktur í máling, og blakaður burtur fyrri at halda marknaðarprisinum uppi, visti Høgni at siga.

Søgan endurtækur seg

Kotaklæddi landsstýrismaðurin tók síðan kvøkratak um kreppuna herheima, ið sambært honum ikki enn er av.

– Vit hava als ikki funnið

nakra varðandi loysn á teimum trupulleikum, ið elvdu til kreppuna, staðfesti hann, og segði tað hava skund, at stoypa grundina til tey feroysku húsini, sum skulu latast eftirkomarunum.

– Men vit hoyra tað longu nú. Á, tað var bara eitt lítið mistak. Orsaka okkum. Nú gongur alt betur, og so skulu vit bara halda fram, har vit sleptu í 80-unum. Vit hoyra populismuna grógva allastaðni. Nú skulu vit gera tað gott aftur, sum vit tóku frá tykkum undir kreppuni. Tá yvirskot er í kassanum, gjara vit út, og tá tað so gongur galið aftur? Ja, tíverri tit. So mugu tit aftur vísa samfelagssinni og lata tykkum skerja, segði landsstýrismaðurin speisamt, og legði dent á, at tí henda

hugsan hoyrist hvønn dag, endurtækur søgan seg. Í dag sum ein ein skemtaleikur, men so aftur sum ein sorgarleikur...

Ikki heilt óvæntað er dagsins stóra avbjóðing, sambært tjóðveldismanninum, Høgna Hoydal, at vit taka ábyrgdina av okkara landi. Hann spurdi í hesum sambandi, hvussu eitt rættvíst býti av virðinum nakrantíð kann koma uppá tal, tá politikarar billa fólk inn, at viðagitna lagkøkan, ið kemur á borðið aðrastaðni, skal vera grundarlagið undir vælferðini.

– Vit tora ikki at skapa eitt rættvíst býti innanhýsis, men billa fjøldini inn, at teirra vælferð og samhaldsfestið liggur í danska statskassanum, helt Høgni, og skírdi hetta hin veruliga sorgarleikin í Føroyum.

Loksins segði Høgni Hoydal, at føroyingar hava møguleikar framum onnur lond at byrgja uppfyri søguendurtekum; serliga tí litla samfelagnum ikki torvar anonymar og blindar kreftir at stýra gongdini.

– Vit vita, at tað eru bert arbeiði og samstarv, ið skapa framburð. Vandin hjá bæði fakfeløgum og politikarum er at vera sum hundurin, ið rennur eftir einum bili. Hann goyr og roynir at glefsa eftir hjólinum. Hann er í vanda fyrri at vera yvirkoymdur, um bilurin snarar eitt stíg til høgru ella vinstu. Og projektið er dømt at miseydnast, helt Høgni, og segði loysnina vera, sjálvur at hava hendurnar á røðrum og fóturarnar á pedalunum.

– Vit tora ikki at skapa eitt rættvíst býti innanhýsis, men billa fjøldini inn, at teirra vælferð og samhaldsfestið liggur í danska statskassanum, helt landsstýrismaðurin fyrri í røðu síni í Havn

